

Miljø- og Fødevarerministeriet
Landbrugsstyrelsen
euogerhverv@lbst.dk

Landbrug & Fødevarer FmbA

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000

F +45 3339 4141

E info@lf.dk

W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Høring over udkast til bekendtgørelsen om tilskud til privat skovrejsning (j.nr. 19-23350-000003)

Landbrug & Fødevarer har modtaget ovenstående i høring med frist den 29. marts 2019 og har følgende bemærkninger.

Generelle bemærkninger:

Landbrugsstyrelsen har pr. 1. januar 2019 overtaget administrationen af tilskudsordningen til privat skovrejsning fra Miljøstyrelsen. Denne flytning af ordningen er sket af hensyn til en forenkling af arbejdsgangen i ministeriet.

Landbrug & Fødevarer bakker op om, at der sikres den mest effektive arbejdsfordeling mellem styrelserne, men finder det helt afgørende, at flytningen af ordningen fra en styrelse til en anden ikke betyder, at ansøgere og lodsejere kommer til at opleve en forringelse af ordningen, og at ordningen gøres mere byrdefuld for ansøger.

Efter vores opfattelse er der tale om en klar forringelse af servicen over for ansøger, at det ikke længere er myndighederne, der forestår høring af kommuner og museer, som det hidtil har været tilfældet, mens ordningen lå i Miljøstyrelsen. Vi skal derfor henstille til, at hidtidig praksis videreføres.

Det fremgår af høringsmaterialet, at det overordnede formål med tilskudsordningen til privat skovrejsning fortsat er, at skovrejsningen skal bidrage til kvælstofreduktion og gennemførelse af vandrammedirektivet. L&F finder det i den sammenhæng afgørende, at incitamentstruktur og prioriteringskriterier m.v. sikrer, at skovrejsningen i sidste ende leverer den kvælstofreduktionseffekt, som er forudsat i vandområdeplanerne.

Endelig skal det bemærkes, at det vil være hensigtsmæssigt med et samlet kortmateriale, som viser de forskellige udpegninger og afgrænsninger, der har indflydelse på, hvor der kan søges tilskud til skovrejsning, dvs. rententionskort, afgrænsning af hovedvand- og kystvandomplande i vandområdeplanlægningen, områder med drikkevandsinteresser samt områder hvor skovrejsning er uønsket. Alternativt bør vejledningen som minimum tilføjes links til, hvor de pågældende oplysninger og kortlag kan findes.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser:

§ 3, stk. 1, pkt. 1

Med ansøgningsrunden i 2019 indføres et forbud mod at anvende pesticider i forbindelse med skovrejsningen. Muligheden for at bruge pesticider blev genindført i ordningen i 2018, og Landbrug

& Fødevarer finder det derfor meget beklageligt, at det ikke fremover bliver muligt for ansøger at vælge, hvorvidt man ønsker at bruge pesticider i etableringsfasen eller ej. Vi skal således kraftigt henstille til, at det også fremadrettet bliver muligt at anvende pesticider.

Den hidtidige model, hvor lodsejer ved fravalg af brugen af pesticider kunne opnå et højere tilskud, gav ansøger mulighed for at vælge den løsning, der passede bedst til det givne projekt. Ved at fratage denne valgfrihed gøres skovrejsning på landbrugsjord både dyrere og mere omkostningstung, da det vil øge behovet for mekanisk renholdelse i kulturfasen og eventuel efterbedring.

Med fjernelse af muligheden for at bruge pesticider bør tilskudssatsen til anlæg og pleje af løv- og nåleskov derfor forhøjes, så den afspejler de øgede omkostninger. Se endvidere bemærkninger til § 12.

Vi skal i den forbindelse dog fremhæve det positive i, at det forsat vil være muligt for lodsejer at anlægge skovkulturen ved hjælp af dybdepløjning.

§ 5, stk. 2

Det fremgår af nyhed udsendt fra Landbrugsstyrelsen den 25. februar 2019, at ansøger fremover selv skal foretage den høring af kommuner og museer, som tidligere blev varetaget af Miljøstyrelsen efter at ansøgningerne var indsendt.

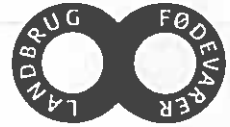
Dette er en klar forringelse af servicen over for ansøger og vil uden tvivl være med til at gøre ordningen mindre attraktiv for nogle ansøgere, da det vil øge ansøgers eller denne konsulent's tidsforbrug ved ansøgning og dermed gøre det mere omkostningstungt.

Erfaringer viser, at der vil være meget stor forskel på, hvor lang tid den enkelte kommune vil være om at svare på en høring, og det kan være vanskeligt for den enkelte ansøger at gennemskue, hvad der skal spørges ind til i forbindelse med høringen af myndighederne. Dette vil kunne blive et problem i forbindelse med den aktuelle ansøgningsrunde i 2019, da det evt. kan være vanskeligt for ansøger at nå at foretage høringen i lyset af, at hverken bekendtgørelse eller vejledning foreligger på nuværende tidspunkt.

Da skovrejsningsordningen er en del af den kollektive indsats for kvælstofreduktion i vandområdeplanerne, er der en meget stor fælles interesse fra både landbrugserhverv og myndigheder i at sikre, at ordningen gøres så attraktiv som muligt, og at den administreres på en for ansøger hensigtsmæssig måde.

Herudover forekommer det også u hensigtsmæssigt set ud fra et samfundsøkonomisk perspektiv, at alle ansøgninger nu sendes i høring hos kommunerne. Tidligere praksis har været, at Miljøstyrelsen kun sendte de prioriterede ansøgninger i høring, hvilket betød, at kommunerne ikke behøvede at foreholde sig til ansøgninger, som ikke ville blive imødekommet. Denne rationalisering fjernes helt med den foreslåede ændring.

På denne baggrund forekommer den foreslåede ændring, der sker af hensyn til en ensretning af sagsgange i Landbrugsstyrelsen, yderst u hensigtsmæssig. Landbrug & Fødevarer skal derfor på det kraftigste henstille til, at hidtidig praksis fortsættes, således at det fremover vil være Landbrugsstyrelsen, der foretager den fornødne høring af kommuner og museer.

Hvis det fastholdes, at ansøger selv skal være ansvarlig for at foretage høringen af kommuner og museer, bør der som minimum i forbindelse med vejledningen udarbejdes en standardskrivelse, som gør rede for, hvilke forhold der skal vurderes, og som ansøger eller dennes konsulent kan sende til kommune og museum for på den måde at sikre, at alt relevant information tilvejebringes fra starten.

§ 8, stk. 3

Det fremgår af teksten, at ansøgninger om tilskud til projekter uden brug af dybdegående jordbearbejdning prioriteres forud for øvrige ansøgninger om tilskud. Denne prioritering finder vi meget uhensigtsmæssig, da brug af dybdepløjning ikke har betydning for, i hvor høj grad et projekt bidrager til ordningens hovedformål om kvælstofreduktion. Det er således helt uforståeligt, at hensyn til evt. begravede fortidsminder tillægges større vægt i prioritering af ansøgninger end ordningens hovedformål om kvælstofreduktion og gennemførelse af vandrammedirektivet. Med henvisning til hovedformålet bør prioritering efter kriterierne i § 8, stk. 4 være overordnet, og en evt. prioritering af projekter uden brug af dybdepløjning underordnet denne prioritering.

Det bemærkes i øvrigt, at der i teksten til § 8, stk. 5 fire gange henvises til kriterierne i stk. 3. Dette skal ændres til stk. 4.

§ 11, stk. 1, pkt. 4

Det skal fremgå tydeligt af vejledningen, hvilke krav der stilles til skiltning i forbindelse med skovrejsningsprojekterne.

§ 11, stk. 2

Det skal fremgå tydeligt af vejledningen, i hvilke tilfælde der kan opnås dispensation fra forbuddet mod anvendelse af pesticider.

Det forekommer ikke hensigtsmæssigt, at der lægges op til, at forhøjet tilskud til anlæg uden brug af dybdepløjning skal tilbagebetales, hvis der opnås dispensation til at anvende pesticider. De to forhold har som udgangspunkt ikke noget med hinanden at gøre, idet et forhøjet tilskud udelukkende gives for ikke at anvende dybdepløjning.

§ 12

Der lægges op til at videreføre tilskudssatserne fra 2018 på trods af, at det ikke længere er muligt at anvende pesticider i forbindelse med anlæg og pleje.

Da et forbud mod pesticider uden tvivl vil gøre projekterne dyrere på grund af behovet for højere grad af maskinel renholdelse og evt. større behov for efterbedring af kulturen, bør dette også afspejles i tilskuddet.

I 2016 indførte man for første gang et forbud mod at anvende pesticider i forbindelse med skovrejsning. Det betød, at man indregnede ekstraomkostningerne ved pesticidfri etablering i tilskuddet. Da det i 2018 blev muligt igen at bruge pesticider, justerede man tilskuddet og nedsatte det fra 32.000 kr./ha til 28.000 kr./ha.

I lyset af at man nu på ny fjerner muligheden for at anvende pesticider, bør tilskuddet igen hæves, således at det afspejler de øgede omkostninger.

Bilag 2:

Skovens opbygning og arrondering

Det bør fremgå tydeligt af vejledningen, hvilke krav der er til driften af evt. åbne arealer i skoven jf. skovlovens regler. Det bør fx præciseres, hvad der forstås ved "ekstensiv landbrugsdrift" på sådanne arealer jf. den tidligere vejledning.

Med venlig hilsen

Karen Post
Chefkonsulent
Vand og Natur

D +45 33 39 46 52
M + 45 22 99 84 83
E kpo@lf.dk

Marie Juul Rohde
Seniorkonsulent
Vand og Natur

D +45 3339 4224
M +45 3083 1046
E mjk@lf.dk

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V
euogerhverv@lbst.dk

DANMARKS JÆGERFORBUND

Danmarks Jægerforbund
Molsvej 34
8410 Rønde

Tlf. + 45 88 88 75 00

post@jaegerne.dk

CRV-nr. 15 79 61 46

Vedr.: Høring over udkast til bekendtgørelse om tilskud til privat skovrejsning.
J.nr. 19-23350-000003.

Den 26. marts 2019

Landbrugsstyrelsen har udsendt udkast til bekendtgørelse om tilskud til privat skovrejsning. I denne forbindelse ønsker Danmarks Jægerforbund at give følgende bemærkninger:

Kravet om anlæg og pleje uden anvendelse af pesticider synes fornuftigt, men vanskeliggøre dog på mange lokaliteter etableringen og den efterfølgende pleje af kulturen. Danmarks Jægerforbund mener, at der bør tilstræbes en klimavenlig kulturetablering med et forbrug af pesticider og brændstof, som er mindst muligt. Det anbefales at der defineres klart og tydeligt i vejledningen, hvornår det er muligt at opnå en dispensation til at benytte pesticider.

Mht. prioriteringen af projekterne anbefales det ligeledes, at der i vejledningen gives klare anvisninger til, hvilke områder, der vil blive prioriteret. Koordinaterne i bilag 1 bør i den forbindelse kombineres med henvisning til kortlag, som med fordel kunne navngives "tilskud til privat skovrejsning" el.lign.

Ad. Bilag 2. Krav til projekter med tilskud til privat skovrejsning.

I afsnittet "Ydre løvskovbryn" henvises der til buske, som skulle optræde på bekendtgørelsens bilag 3. Provenienser, hvor der i stedet burde henvises til bilag 4. Liste med træ- og buskarter til skovbryn.

Før at fremme biodiversiteten bør bredden på skovbrynene absolut mindst være 20 meter - uanset hvilke verdenshjørner skovbrynene er orienteret mod. Specielt i forbindelse med etablering af større skovarealer bør skovbrynene være minimum 30-40 meter i bredden. Af samme årsag bør kravene om mindst 20 % af plantetallet skal være buske og max 40 % af plantetallet kan være buske eller småtræer ændres, således at mindst 65 % af plantetallet skal være buske og max 75 % af plantetallet kan være buske eller småtræer.

Ad. Bilag 4. Liste med træ- og buskarter til skovbryn.

Da plantelisten består af hjemmehørende arter, bør arter som: Vedbend (*Hedra helix*), Brombær (*Rubus plicatus*), Hindbær (*Rubus idaeus*), Vild kaprifolium (*Lonicera periclymenum*), Solbær (*Ribes nigrum*) og Ribs (*Ribes rubrum*) også figurerer på listen.

Det er Jægerforbundets holdning, at vildtet skal sikres den størst mulige frie bevægelighed. Derfor ønsker Danmarks Jægerforbund så få hegn som muligt. Men i erkendelse af, at der på mange lokaliteter opleves vildtskader i et uacceptabelt omfang, kan det her være nødvendigt at etablere kulturhegn omkring skovrejsningsområdet. For at reducere kulturhegnets effekt, som barriere for vildtet, bør der tilføjes et krav om at den enkelte hegning maksimalt må have en længde eller brede på 200 meter.

Venlig hilsen
Danmarks Jægerforbund

Claus Lind Christensen
Formand

Direkte tlf. + 45 27 80 28 55
E-mail clc@jaegerne.dk

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen
E-mail: euogerhverv@lbst.dk

27. marts 2019

Høring over udkast til bekendtgørelse om tilskud til privat skovrejsning

Friluftsrådet takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkast til bekendtgørelse om tilskud til privat skovrejsning.

Friluftsrådets bakker generelt op om det centrale nationale mål på skovområdet, der sigter mod, at skovlandskaber skal dække 20-25 procent af Danmarks areal inden udgangen af det 21. århundrede. I forlængelse heraf bakker Friluftsrådet også generelt op om, at der gives statslige tilskud til skovrejsning for at nå målet – og herunder også at der ydes statsligt tilskud til privat skovrejsning, som et instrument til at supplere den statslige skovrejsning.

En lang række undersøgelser viser, at skovene har meget stor værdi for befolkningen i Danmark. En undersøgelse fra 2008 estimerer således, at der årligt er ca. 70 mio. skovbesøg, hvilket gør skovene til danskernes vigtigste besøgsmaal i det åbne land¹. I lighed hermed har Pilgaard og Rask vist, at naturen i dag er mere brugt som idrætsarena end fodboldbaner og idrætshaller². Skovene har således en meget stor rekreativ værdi for danskerne, hvilket fx også dokumenteres af De Økonomiske Råd i deres analyse af værdien af rekreative områder fra 2014³.

Analysen fra De Økonomiske Råd viser dog ikke kun, at skovene har stor rekreativ værdi, den viser også, at de rekreative gevinster ved skovrejsning er større end gevinsterne ved andre økosystemydelse som fx reduktion af kvælstof, ammoniak og CO₂. Gevinsterne ved reduktion af kvælstof, ammoniak og CO₂ fra ophørt landbrugsproduktion opgøres således samlet til en årlig værdi på 3.000-5.000 kr. per ha, mens den gennemsnitlige rekreative gevinst ved statslig skovrejsning er på 37.000 kr. per ha per år. Dermed er de rekreative gevinster også betydeligt større end de andre værdisatte ydelser. I forlængelse heraf konkluderer De Økonomiske Råd, at *"Ved etableringen af ny skov bør hensynet til rekreative gevinster derfor indgå som en vigtig del af beslutningen om, hvor skoven skal rejses."*⁴

De Økonomiske Råd er endda meget eksplicite i deres vurdering af, hvilke konsekvenser resultaterne af deres analyse bør have for tilskud til privat skovrejsning. De skriver således direkte: *"Det anbefales derfor at reformere udformningen af tilskud til privat skovrejsning, så disse i højere grad genererer rekreative gevinster. Tilskud til privat skovrejsning bør naturligvis også tage hensyn til andre ikke-markedsomsatte goder, men analysen peger på, at en mere hensigtsmæssig geografisk lokalisering kan være af stor betydning for den samlede gevinst af privat skovrejsning."*⁵

¹ Skov & Landskab (2012): Friluftsliv i skovene 2008 (2). Videnblad nr. 06.01-65. Skov & Landskab

² Pilgaard og Rask (2016): Danskernes motions- og sportsvaner 2016. Idrættens Analyseinstitut

³ De Økonomiske Råd (2015): Økonomi og Miljø 2014.

⁴ De Økonomiske Råd (2015): Økonomi og Miljø 2014.

⁵ De Økonomiske Råd (2015): Økonomi og Miljø 2014.

I en kronik fra de økonomiske vismænd skærpes formuleringen endda til, at: *"Ordningen med tilskud til privat skovrejsning rammer til gengæld helt ved siden af skiven i forhold til at generere rekreative værdier. Sigtet med denne ordning bør helt nytænkes, så tilskuddene skaber større gevinster for samfundet."*⁶

Det er klar tale fra en institution som De Økonomiske Råd. En institution der er sat i verden for at levere uafhængig rådgivning til landets økonomiske og miljøøkonomiske beslutningstagere – og herunder også til regeringen.

Bekendtgørelsen om tilskud til privat skovrejsning er ændret siden De Økonomiske Råds analyse blev lavet. Dette dog uden at regeringen har taget anbefalingen fra dets eget uafhængige råd til sig i forhold til tilskudsordningen for privat skovrejsning. I stedet for at prioritere befolkningens brede interesser er de rekreative hensyn helt taget ud af tilskudsordningen, som nu i prioriteringskriterierne udelukkende fokuserer på reduktion af kvælstof og subsidært sikring af drikkevandsinteresser. Det vil sige de økosystemydelse, som De Økonomiske Råd dokumenterede havde langt lavere samfundsmæssig værdi end de rekreative gevinster ved skovrejsning. Som det med al tydelighed fremgår af ovenstående er dette gjort i direkte modstrid til anbefalingerne fra De Økonomiske Råd.

Der er dog stadig behov for en revideret indsats for skovrejsning i Danmark. Vi er fx stadig langt fra målet om 20-25 % med skovlandskaber i Danmark. Samtidig fremgår det tydeligt af en nyligt offentliggjort analyse fra Danmarks Idrætsforbund, at der stadig ikke er lige muligheder på tværs af de danske kommuner for rekreative aktiviteter i skovene, hvilket bl.a. skyldes, at der er store forskelle i skovarealet i landets kommuner. Der er endda særligt store forskelle i andelen af offentlig skov på tværs af kommunerne, hvor de bedste rekreative muligheder ellers er.⁷ Anbefalingen om en markant ændring i tilskudsordningen til privat skovrejsning fra De Økonomiske Råd er derfor i høj grad stadig relevant.

Som det tydeligt fremgår af analysen fra De Økonomiske Råd, er det et stort samfundsmæssigt tab, at der ikke tages hensyn til de rekreative interesser i tilskudsordningen til privat skovrejsning. Det er et stort tab, da den brede befolkning går glip af de store naturmæssige værdier ved skovrejsning, og da Danmark går glip af et stort samfundsøkonomisk potentiale.

Med afsæt i ovenstående og i tråd med anbefalingerne fra De Økonomiske Råd foreslår Friluftsrådet derfor følgende konkrete ændringer af prioriteringskriterierne i tilskudsordningens paragraf 8 stk. 4 for tilskuddet til privat skovrejsning:

1. Tilskuddet til privat skovrejsning skal i langt højere grad prioriteres til skove, som ligger bynært.
2. Tilskuddet til privat skovrejsning skal i langt højere grad prioriteres til skove, hvor der etableres adgangsforhold på linje med adgangsforholdene i de statslige skove.
3. Tilskuddet til privat skovrejsning skal i langt højere grad prioriteres til skovrejsning i kommuner, hvor der er en lav skovandel.

For at de rekreative potentialer ved skovrejsning kan blive realiseret, er det helt centralt, at der skabes bedre adgangsforhold for befolkningen i de skove, som rejses med brug af offentlige midler. Det hjælper kun lidt med en bynær skov, hvis befolkningen ikke sikres gode muligheder for at bruge skoven. Kriteriet om bedre adgangsforhold bør derfor være en integreret del af et sæt reviderede prioriteringskriterier.

⁶ Whitta, H. J. et al (2015): Skovrejsning. Samfundsøkonomisk gevinst. Politiken, 10. maj 2015.

⁷ Lindemann, C. (2019): Outdooridræt i Danmark – En analyse af idrætsmulighederne i den danske natur. Danmarks Idrætsforbund

Da de rekreative værdier ifølge De Økonomiske Råd ofte udgør den største værdi ved skovrejsning, bør de rekreative hensyn også samlet set veje tungest i prioriteringen af tilskuddet under ordningen. På den måde foreslås det, at vægtningen af de forskellige kriterier i tilskudsordningen i højere grad afspejler den samfundsøkonomiske værdi, som en prioritering af kriterierne skaber for samfundet.

Ud over prioriteringen efter de rekreative hensyn er det fortsat vigtigt, at tilskudsordningen også prioriteres efter beliggenhed inden for områder med særlige drikkevandsinteresser eller områder med indvindingsoplunde til almene vandforsyninger. Som De Økonomiske Råd har dokumenteret i deres rapport Økonomi og Miljø 2015 er der store gevinster ved at beskytte grund- og drikkevand ved at etablere ny natur, der ud over gevinsterne for drikkevandet også åbner op for nye rekreative muligheder⁸. Der kan således være god synergi mellem prioritering af rekreative værdier og drikkevandsinteresser.

I den forbindelse er det positivt at se, at Miljø- og Fødevareministeren er opmærksom på fordelene ved at tænke rekreative interesser og beskyttelse af drikkevand sammen, som det fremgår af nyheden den 29. marts 2019 om, at Miljø- og Fødevareministeren igangsætter en kortlægning af, hvor der mangler nye, bynære skove. Det er et skridt i den rigtige retning og på den måde et godt initiativ. Men det ville selvfølgelig være endnu bedre, hvis Miljø- og Fødevareministeren ikke kun kortlægger problemstillingen, men rent faktisk tager konkrete initiativer til at løse problemerne. Det kan oplagt være ved at gennemføre de ovenfor foreslåede ændringer af tilskudsordningen til privat skovrejsning, så de i langt højere grad understøtter befolkningens rekreative interesser.

Ved at prioritere de rekreative værdier i tilskuddet kan tilskuddet til privat skovrejsning komme den danske befolkning til langt større gavn og dermed også give et langt større samfundsmæssigt afkast, som dokumenteret af De Økonomiske Råd. Dermed kan der samlet set opnås en større værdi af tilskudsordningen, hvilket på sigt kan være med til at sikre større opbakning i befolkningen til national skovrejsning. Ved at gennemføre de foreslåede ændringer af tilskudsordningen sikres det altså, at vi ikke længere rammer "helt ved siden af skiven", som De Økonomiske Vismænd så præcist beskriver det.

Med venlig hilsen

Jes Lind Bejer
Naturpolitisk konsulent

---

⁸ De Økonomiske Råd (2016): Økonomi og Miljø 2015

Fredericia, den 29. marts 2019

Høringssvar til udkast til bekendtgørelse om tilskud til privat skovrejsning

Tak for muligheden for at komme med bemærkninger til bekendtgørelsen, jeres j.nr. 19-23350-000003.

Dybdepløjning og muligheden for at anvende pesticider

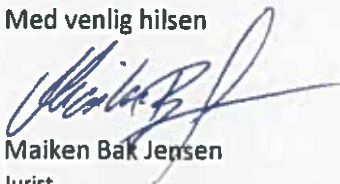
Formålet med bekendtgørelsen er at skovrejsning skal bidrage til kvælstofreduktion og gennemføre vandrammedirektivet.

For at få opnå det bedst mulige resultat af en nyetableret skov, er det nødvendigt, især i starten, at give de bedste betingelser for, at skoven hurtigt kan udvikle sig. Det er netop ikke tilfældigt, at mange nyetablerede skove startes med dybdepløjning. Denne forarbejdning foretages for at give træerne et forspring i forhold til ukrudtet, da træerne ellers er i stor risiko for at blive udkonkurreret. Dybdepløjning medfører at skoven hurtigere er velfungerende og dermed hurtigere bidrager til kvælstofreduktion og dermed også til gennemførelse af vandrammedirektivet, hvilket netop er formålet med bekendtgørelsen.

Pesticider bidrager også til, at de nyetablerede træer får de bedste betingelser. Muligheden for at bruge pesticider er især vigtig de første år efter etableringen, hvorfor muligheden som minimum bør fastholdes i starten. Selvom der er åbnet op for, at der i særlige tilfælde kan dispenseres fra forbuddet, er det et krav i bekendtgørelsen, at Landbrugsstyrelsen skriftligt godkender brugen ved dispensation. Rettidig omhu er altafgørende for at få den bedste udnyttelse af behandlingen, hvorfor denne skriftlige godkendelse alt andet lige vil forsinke behandlingen og derved effekten. Ved effektive forebyggende behandlinger de første år, får man også det mest skånsomme behandlingsindeks. Anvendelsen de første år skal ses i det perspektiv, at en veletableret skov derefter kan bestå i mange år frem.

Vi mener ikke et generelt forbud mod at anvende pesticider bidrager til opfyldelsen af formålet med bekendtgørelsen. Vi henstiller derfor til, at muligheden for at anvende pesticider bibeholdes, som minimum de første 5 år efter etableringen.

Med venlig hilsen

Maiken Bak Jensen

Jurist

Bæredygtigt Landbrug

mobil. +45 27 15 12 00

E-mail: mbj@baeredygtigtlandbrug.dk

Web: www.baeredygtigtlandbrug.dk

Landbrugsstyrelsen
EU og Erhverv
Skov

Amalievej 20
1875 Frederiksberg C
Danmark

Att: j.nr. 19-23350-000003
Euogerhverv@lbst.dk

Telefon 3324 4266

29. marts 2019

Vedr.: Høringssvar til udkast til bekendtgørelse om tilskud til privat skovrejsning 2019

Landbrugsstyrelsen har fremsendt ovennævnte materiale i høring med anmodning om bemærkninger hertil senest den 29. marts 2019.

Bemærkninger til udkast til revideret bekendtgørelse

Vi er opmærksomme på, at skovrejsningsordningens begrænsede overordnede mål er at reducere kvælstofudledningen med henblik på at forbedre vandmiljøet og beskytte grundvandet. Derfor er der mange andre formål med skovrejsningen i Danmark, som ikke kan tilgodeses med denne ordning. Vores høringssvar sker derfor inden for rammerne af bekendtgørelsens begrænsende anvendelsesområde. Vi håber, at der fremadrettet kan blive mulighed for at se mere flersidigt på skovrejsning og tilskudsordningen til skovrejsning. Ligeledes er det ønskværdigt at en større del af de danske jordejere får mulighed for at søge tilskud til skovrejsning, og ikke ekskluderes som nu grundet delvandsoplande.

Vi finder, at den ændrede procedure, hvor ejer selv skal indhente høringssvar fra kommune og museum, er dybt problematisk. Tidshorizonten er alt for kort. Ansøgningsperioden er angivet til 2. juli til 30. august 2019, bekendtgørelsen forventes at træde i kraft den 1. juli 2019, og der foreligger på nuværende tidspunkt ikke en vejledning. Det gør det svært for ansøger at stille de rigtige spørgsmål til kommune og museum, og ikke mindst nå at få svar. Samtidig øger det arbejdsbyrden hos kommuner og museer betragteligt, når alle ansøgere skal have svar fra dem og ikke kun de prioriterede ansøgninger, som det har været tilfældet tidligere.

Flere kommuner påberåber sig op til 16 ugers sagsbehandlingstid, og så kommer klageperioden for screeningsafgørelsen oveni. Det kan medføre, at nogle ikke når at få svar, og kan give en uens mulighed for at søge om tilskud afhængig af hvilken kommune, man hører under.

Vi ønsker os helt klart at Landbrugsstyrelsen vil foresætte praksis fra Miljøstyrelsen og udsende høringerne til kommuner og museer for de projekter, der er blevet prioriteret. Er dette ikke muligt bør det overvejes, om der kan eftersendes tilladelser, eller de kan indsendes inden klagefristen er

udløbet. Alternativt må ansøgningsfristen udskydes et par måneder, så der er tid til forberedelserne.

Ad §1

Der kan gives tilsagn til privatejede landbrugsarealer. Vi formoder det indbefatter foreninger, stiftelser m.m. og at det kun er stats- kommunalt- og kirkejet areal, som ikke kan modtage tilskud. En præcisering ønskes.

Ad §3

Der må ikke længere anvendes pesticider i skovrejsningen. Vi forundres over, hvad det har med kvælstof at gøre. Sprøjtningen kan være med til at sikre en god kulturstart og dermed en robust skov. Siden dybdepløjning er gjort uattraktivt (prioritering) i ordningen, vil det være ønskeligt at have mulighed for en nedsprøjtning inden kulturetablering, for at sikre en god kulturstart og gode vækstbetingelser for den nye skov. I bilag 2 åbnes muligheden for sprøjtning frem til 31. sep i dyrkningsåret forud for skovrejsningen, men da tilsagnet kan foreligge senere på året, kan det være svært at planlægge efter.

Vi finder det ærgerligt, at dybdepløjning reelt ikke er en mulighed grundet prioriteringsmåden.

Ad § 4

Der bør henvises til skovloven og ikke blot loven.

Ad § 5

Der er inkonsistens mellem datoerne for ansøgningsperioden i høringsbrevet og bekendtgørelsen. Ansøgningsperioden ligger tidligt i forhold til, at ejer nu skal indhente høringssvar fra kommune og museum inden ansøgningen kan sendes ind. Det giver meget lidt tid til forberedelse, og vil koste nogle projekter. Samtidig ligger ansøgningsperioden i sommerferien, hvor det kan være endnu sværere at indhente de krævede høringssvar og tilladelser.

Der er krav om at indsende tilplantningsplan med ansøgningen. Afhængig af det på plantingstidspunktet tilgængelige plantemateriale, sker er ofte ændringer. Det kan give god mening blot at bede om en skitse af plantningen med hovedtræart og bryn. Den endelige planteplan kan så indsendes med indberetningen.

Ad § 6

Opretholdelsesperioden regnes fra datoen med slutudbetaling. Indberetningsdatoen ville være mere retfærdig.

Ad §7

Det bør være helt tydeligt og let tilgængeligt, hvilke delvandsområder der er udgået, eller hvor der kun er plads til ganske få yderligere skovrejsningsprojekter.

Ad § 8

Det er ønskværdigt om delvandsoplønde - hvor der er fastsat et indsatsbehov for nedbringelse af kvælstofbelastningen til kystvande, og hvor skovrejsning er angivet som en indsats – bliver gengivet på et kort, der kan tilgås uden login.

Som nævnt ved §7 ønskes oplysninger om hvor stor en kvælstofsreduktionspulje, der er tilbage i de enkelte delvandsoplønde, så det er muligt at vurdere sandsynligheden for ikke at modtage afslag med begrundelse i opbrugt kvote.

Ad §10

Som nævnt i indledningen finder vi, at det er en utrolig kort frist til at indhente tilladelser fra andre myndigheder.

Ad §11

Ejer er *jfr. 2)* forpligtet til at gennemføre projektet i overensstemmelse med projektet herunder det anførte areal, hegnslængde og placering. Det kan være svært at ramme den præcise indtegning fra ansøgningskemaet samt areal og hegnslængde. Der bør være mulighed for en vis forskydning af areal, og at lave mindre justeringer under plantningen. §16, stk 6 henviser ligeledes til at der ikke kan udbetales tilskud til arealer, der ligger uden for det i tilsagnet angivne projektareal. Opnås denne fleksibilitet ikke, er der risiko for, at der kommer en overansøgning på de enkelte projekter, hvorved tilskudsmidlerne ikke kommer i anvendelse.

Ang. 5) der bør også henvises til §20 ifht. Konsekvens ved senere indberetning

Ang. 6) forstår ikke henvisningen til §15, der omhandler ejerskifte.

Jfr. 7) skal ejer holde diverse bilag tilgængelige. Eftersom de ligger i ansøgningssystemet virker dette krav overflødigt.

Ang 9) Hvis investeringerne skal være nye betyder det i så fald at man ikke må anvende genbrugshegn med mindre man har købt det af naboen? Det ville i så fald være uhensigtsmæssigt. Det bør i stedet være et krav, at hegnet er opsat/etableret i forbindelse med det tilskudsberettigede projekt.

Ad § 13

Den hidtidige praksis har været, at det er muligt at foretage mindre ændringer uden at søge om det. Det kan være ændret plantevalg, der stadig opfylder kravene i ordningen eller en mindre forskydning af arealet. Denne praksis bør fortsætte, da det eksempelvis er umuligt at komme med en helt præcis placering inden planterne er sat.

Der ønskes nogle retningslinjer for hvor stor en ændring, der skal til før det skal indberettes.

Ad § 14

Der er gentagelse i forhold til §13, hvor der også nævnes forlængelse af projekt og krav til indsendelsestidspunkt.

Ad § 15

Det kan erfaringsmæssigt være svært at nå at indsende dokumentation om ejerskifte inden for 3 måneder, så en længere frist er ønskelig.

Ad § 16

Udbetalingsanmodningen er foretaget elektronisk, hvorfor der ikke er tale om et skema, men vel en hjemmeside. Kunne formuleres: en udfyldt elektronisk udbetalingsanmodning med de påkrævede oplysninger.

Det var kommet til vores forståelse, at Landbrugsstyrelsen anmoder Miljøstyrelsen om at udarbejde en skovlovsafgørelse ifht. Fredskovspligt? Vil den automatisk indgå i tast-selv portalen eller skal ejer overføre til portalen?

Opdateret skovkort og tilplantningsplan bør kun skulle indsendes, hvis der er lavet større ændringer. Mindre justeringer i plantevalg inden for ordningens rammer bør ikke kræve en indsendelse.

Det er ønskeligt, at også GIS-fil med fredskovsgrænse kan loades via tast-selv som en mulighed.

Skal mulighed for transport i tilskud nævnes i bekendtgørelsen?

Bilag 2

Ad Skovens areal

Det fremgår, at lysåbne arealer ikke kan medtages i det tilplantede areal, såfremt de enkeltvis eller tilsammen omfatter et areal større end eller lig med 0,1 ha. Hvad er minimumsgrænsen for at et lysåbent areal skal indregnes i de 0,1 ha?

Denne grænse forskelsbehandler projekter, idet store projekter procentisk kan få mindre lysåbent godkendt end mindre projekter.

Ad Nabohensyn

Der bør åbnes mulighed for at dispensere for afstandskrav, hvis nabo imødekommer det.

Ad Træartsvalg og plantetal

Der bør åbnes for en mulighed for at dispensere til andre træer og buske end de nævnte. Det kan være særlige lokale karakteristiske arter.

Ad Ydre skovbryn

Det er svært at få ammetræer i skovbryn med de opstillede krav til fordeling mellem buske, småtræer og træer. En grænse på max 50 % buske, småtræer og ammetræer er ønskeligt.

Ad Løvskov

Nåletræsholme skal være jævnt fordelt. Kan der angives en mindsteafstand mellem holmene?

Ad Anlæg og pleje uden anvendelse af pesticider

Det er ønskeligt at der kan foretages en forberedende nedsprøjtning før plantning uafhængig af den 1. september.

Ad Kulturhegn

Der kan være behov for at opdele kulturer under 5 ha i mere end en hegning, hvorfor det ikke kun bør være muligt for hegninger over 5 ha. Ligeledes kan der være en hegning lige over 5 ha, hvor det ikke giver mening at opdele den. Det bør være op til en faglig vurdering i det enkelte projekt, hvad der giver mening.

Der kan være behov for en hegnslinje, der er større end 1,5 meter fra yderste række, så det er muligt at rense kulturen eller lave en fornuftig hegning m.m.

Bilag 3

Hvis faktura for planterne hører under plantekvitteringer er der ingen kommentarer. Alternativt er det et ønske, at faktura for planter er nok som dokumentation.

Ovenstående høringsvar er indsendt af Dansk Skovforening. Der er indhentet nyttige bidrag fra Skovdyrkerne og HedeDanmark, som støtter op om svaret.

Med venlig hilsen

Ditte Galsgård

Dansk Skovforening

Skovrejsningen kan blive grønnere

Hørings svar på udkast til bekendtgørelse om tilskud til privat skovrejsning j.nr. 19-23350-000003

Skovarealet skal stige markant frem mod år 2100 ifølge mål i det nationale skovprogram. Af hensyn til klimaet og de andre samfundsgoder fra skoven, er det afgørende, at det sker så hurtigt som muligt.

Negative emissioner fra øget optag og lagring af kulstof i skove (nye såvel som gamle) er en af de meget væsentlige forudsætninger for at kunne opfylde Paris-aftalen om klimaet. Særligt frem mod 2050. Derfor anser Danmarks Naturfredningsforening, at tilskuddet skal skrues sådan sammen, at det er attraktivt at etablere nye skove, så de private jordejere kommer mest mulig i spil.

Skovrejsning giver desuden positive effekter for klima, natur og drikkevand, når arealer tages ud af landbrugsmæssig omdrift og i stedet etableres som skove i forskellige former.

Danmarks Naturfredningsforening anerkender effekten af støtten til skovrejsning for vandmiljøet i form af mindsket kvælstofudvaskning, men vil gerne pointere, at de såkaldte afledte effekter i form af klima (lagring og træprodukter), levesteder for dyr og planter, drikkevandsbeskyttelse, klimatilpasning og rekreative muligheder ikke må havne i skyggen ved administration af ordningen eller i det politiske fokus for tilskudsordningen.

Foreningen vil gerne rose, at det nu skrives ind i bekendtgørelsen, at alle projekter skal gennemføres uden brug af pesticider. Og selv om det altid har været sådan, skal det også roses, at arealerne altid pålægges fredskovspligt, og at effekten dermed er varig (inden for skovlovens rammer).

På et antal punkter kan ordningen blive grønnere og mere attraktiv:

Foreningen anser det for at være problematisk, at det nu kræves af ansøger, at denne selv skal indhente de fornødne tilladelser og dispensationer fra andre myndigheder, herunder kommunen og museet, inden ansøgning til Landbrugsstyrelsen. I praksis kan det føre til at meget få søger ordningen i 2019. Det vil dels give forsinkelse i realiseringen af samfundsgoderne (herunder for klimaet, hvor nettoudslippene skal være halveret inden 2030, så hvert år tæller), og dels risikere at give politikerne den fejlagtige opfattelse, at jordejerne ikke er interesserede. Ændringen lægger desuden et ekstra stort tidsmæssigt pres på kommunerne m.fl. i forbindelse med sagsbehandlingen, så afvejningerne af planforhold samt natur og landskabsinteresser kan blive mindre grundige. Det vil på sigt skade skovrejsningen generelt.

Kravene til plantetal bør ændres, så der også kan gives støtte til mere ekstensive beplantninger end 4000 og 2800 planter per ha for henholdsvis løvskov og nåleskov. En mere ekstensiv tilplantning vil effektivt hjælpe spontan tilgroning på vej. Vores vurdering er, at projektet stadig kan reducere udvaskningen af næringsstoffer effektivt, men tillige vil have en langt større umiddelbar effekt for dyre- og plantelivet knyttet til lysåbne naturtyper og tilgroningsstadier samt på sigt skabe mere strukturelt varierede skove. Der bør også, i det mindske som forsøg, kunne gives støtte til projekter, som alene baseres på naturlig tilgroning i kombination med f.eks. genopretning af naturlig hydrologi og græssende dyr. Eventuelt kan der stilles krav om placering tæt på eksisterende, egnede frøkilder for at påskynde tilgroningen.

Det bør være muligt at indregne noget større lysåbne arealer end 0,1 ha, når der nu samtidig stilles krav om at "Skoven skal have en passende balance mellem skovbryn, bevoksninger og åbne arealer". Beskyttede lysåbne naturtyper må naturligvis ikke plantes til, men i øvrigt savnes incitament for at indarbejde flere og nye lysåbne naturarealer, som kan skabe en mosaikstruktur i de nye skove til gavn for en stor del af dyre- og plantelivet.

Der bør stilles krav om anlæggelse af indre skovbryn, ikke blot ydre, i hvert fald i skove over en vis størrelse. De indre skovbryn har så vidt vides en endnu højere gavnlig effekt på biodiversiteten, fordi der er mere læ ved dem. Af samme anledning bør der stilles krav om at skovbryn mod syd og øst skal være lige så brede (20 m) som dem mod andre verdenshjørner. Den nuværende fastsættelse af bredden har med produktionsmæssig stabilitet mod de fremherskende stormvindretninger at gøre, hvorimod biodiversiteten så vidt vides især sætter pris på brede, solvarme skovbryn.

Det er positivt, at der generelt stadig tilstræbes varierede bevoksninger og skovbryn. Bestemmelsen om begrænsning af andelen ammetræer og buske/småtræer til 20 procent bør dog skilles ad i to bestemmelser, så ønsket om at producere mere biomasse og fremskynde væksten af de blivende træer ved hjælp af ammetræer ikke sker på bekostning af buskene/småtræerne, som jo har et helt andet formål i form af levesteder og fødemuligheder til insekter, fugle med videre.

Det bør tillægges betydning, om projektet ligger indenfor Det Grønne Danmarkskort, da ordningen her er en af de mest konkrete måder, hvorpå kortets formål om mere og sammenhængende natur kan realiseres.

Annie Bibi Buchdal Makropoulos (LFST)

Fra: Søren Paludan <soren@paludan.com>
Sendt: 29. marts 2019 22:15
Til: EU & Erhverv (LFST)
Emne: høringssvar tilskud til privat skovrejsning

Høringssvar vedr Høring over udkast til bekendtgørelse om tilskud til privat skovrejsning

- Af høringssudkast og brev fremgår. At Ansøger skal selv være opmærksom på indhentning af nødvendige tilladelser fra andre offentlige myndigheder, herunder kommunens VVM-screening. Jf det med gult markerede nedenfor

Siden tilskud tilskud til skovrejsning blev indført for vel godt 25 år siden har der altid været en velkendt ansøgningsfrist. Det er der reelt ikke længer med det foreliggende forslag. Skal der foreligge svar fra kommune vedr VVM og høringssvar fra museum er man nød til at gætte på hvor lang tid det tager kommune og museum at svare DET ER HELT UHOLDBART . Reelt skal projekter være udarbejdet senest 15 maj i år for at være relativt sikker på at man har svar fra kommune og museum i rette tid alle ved at fra ca 15 juni går Danmark i sommerferie mode herefter er der i 2-3 mdr ikke nogen normale tidsfrister.

Det er helt uholdbart at søge for en lodsejer hvis ikke man ved om det kan nås indenfor tidsfrist.

Det er ok at der stilles krav om at der skal foreligge skreeningsskema sendt til kommune og høringsbrev til museum ved ansøgningsfrist men ikke at der også skal foreligge svar. Da en dato som ansøgning frist så reelt er absurd

§ 5. Ansøgning om tilsagn om tilskud til projekter omfattet af § 3 skal være modtaget i Landbrugsstyrelsen i perioden fra den 2. juli til den 30. august 2019.

Stk. 2. Ansøgning om tilsagn om tilskud til projekter omfattet af § 3 indgives til Landbrugsstyrelsen på det ansøgningskema, der er tilgængeligt for ordningen i Tast selv-service i ansøgningsperioden.

Stk. 3. Ansøgningen skal indeholde følgende:

- 1) Ansøgningskemaet, hvori de påkrævede oplysninger om ansøger og ejendom samt projekt er afgivet, og hvor de påkrævede bilag er vedhæftet.
- 2) Indtegnning af marker som indgår i projektarealet i IMK.
- 3) Skovkort og tilplantningsplan, jf. bilag 2.
- 4) Nødvendige tilladelser og dispensationer fra offentlige myndigheder til at gennemføre

projektet.

Stk. 4. Der skal indgives én ansøgning for hvert projektareal, hvor der søges om tilsagn om tilskud til projekter omfattet af § 3.

Venlig hilsen
Søren Paludan

Paludan
Landskabskonsulent

www.paludan.com & www.kaerehave-skov.dk

Mobil: 20 20 30 02 E-mail: soren@paludan.com